

Spis treści

Wprowadzenie	13
Czy istnieje kultura arabska?	13
...i jak o niej opowiadać (garść uwag teoretycznych)	15
Rola orientalistyki	18
Badania arabistyczne i islamistyczne w Polsce	20
Rozdział I	
CZAS OJCÓW	31
Najstarsza historia i pochodzenie Arabów (prawda i legenda)	31
Okruchy historii	32
Kim są Arabowie? O genealogii plemion arabskich	35
Genealogia w kulturze arabskiej	36
Legendy genealogiczne	38
Dalsze dzieje i kultura	43
Arabia Południowa	47
Zarys historyczny	47
Język i pismo	54
Wierzenia religijne i kultura symboliczna	55
Kultura materialna	60
Sukutra	63
Syria i Mezopotamia	65
Nabatea	65
Petra – perła pustyni	66
Język i literatura	67
Wierzenia religijne i kultura symboliczna	69
Kultura materialna	70
Lachmidzi	71
Kultura w państwie Lachmidów	73
Ghassanidzi	75
Tadmur, czyli Palmira	76
Kultura Tadmuru	79
Arabia Centralna (dżahilija)	81
Co to jest dżahilija?	81
Okruchy dziejów	83
Honor staroarabskiego beduina	84
Miłość, śmierć i poezja	94

Abu al-Faradž al-Isfahani: <i>Opowieść o Abd Allahu Ibn al-Adżlanie</i>	96
Wierzenia religijne	98
Wróżbiarstwo i czary	103
Pustynna muza – staroarabska oratura	109
Język arabski – <i>arabijja</i>	122
Na marginesie – o słownikach języka arabskiego	124
Pismo arabskie	127
Zmierzch <i>dżahilijji</i>	129

Rozdział II

CZAS PROROKA	131
Przewrót mahometański. Próba teorii historiozoficznej	131
Dzieje Proroka	135
Czy świat wiedział wcześniej?	135
Prorok Muhammad: początki wspólnoty	136
Koran i sunna	146
Koran: jak rozumieć Słowo Boga	146
Egzegeza koraniczna	157
Sunna: „Tradycja Proroka”	161
Prawo islamu	164
Ogólna charakterystyka prawa muzułmańskiego	164
Pięć filarów islamu	166
Inne uregulowania prawne islamu	171
<i>Dżihad</i>	171
Obrzezanie	173
Zakazy kulinarne	173
Początki nowej kultury	174

Rozdział III

CZAS KALIFÓW	177
Konteksty historycznokulturowe	177
Kalifowie Sprawiedliwi	177
Umajjadzi	185
Andaluzja. Umajjadzi hiszpańscy i państwka sukcesyjna	188
Abbasydzi	189
Rozwój islamu i piśmiennictwo religijne	200
Rozwój islamu	200
Nurty teologiczno-filozoficzne	204
Sufizm i literatura mistyczna	205
Literatura polemiczna	208
Przymknięcie księgi: Ibn Tajmijja	209
Literatura	210
Poezja	210
Proza	217
Adab	217
Oryginalne zjawiska w prozie	221
Podróże duchowe	221
Autobiografie	221
Makamy	222

Językoznawstwo i nauka o literaturze	223
Historiografia	224
Między adabem a historią: <i>ilm al-awa'il</i>	230
Literatura podróżnicza. Elementy antropologii podróży	233
Nauka i edukacja w państwie kalifów	240
Tradycje naukowe	240
Akademie i madrasy	241
Arabsko-muzułmańskie dziedzictwo nauki	244
Filozofia	244
Matematyka	245
Astronomia i astrologia	246
Medycyna	248
Chemia i alchemia	249
Geografia	250
Bracia Czystości	255
Rozdział IV	
CZAS OBCYCH	257
Konteksty historycznokulturowe	257
Wprowadzenie	257
Anatomia upadku (1)	259
Mamelucy	259
Obszary peryferyjne: wschód i zachód	263
Anatomia upadku (2)	267
Osmanie	267
Rozwój islamu i piśmiennictwo religijne	271
Okres poklasyczny	271
Okres osmański	275
Literatura	276
Okres poklasyczny	276
Poezja	276
Pierwsze próby dramatu	279
Antologie literackie	281
Historiografia	283
Encyklopedyści mamelucy i inni	288
Literatura podróżnicza	289
Zwieńczenie korony: Dżalal ad-Din as-Sujuti	290
Okres osmański	291
Poezja	292
Filologia	293
Historiografia	294
Literatura podróżnicza	295
Rozdział V	
CZAS BUNTU	297
Konteksty historycznokulturowe	297
Wiek XIX	297
Wiek XX	305

Odrodzenie islamu w świecie arabskim	310
Reformizm: fundamentalizm <i>versus</i> modernizm	310
Prawo muzułmańskie i nowoczesność	318
Ekonomia muzułmańska	320
Mohamed Aziz Lahbabi i „personalizm muzułmański”	322
Literatura	323
Rozdział VI	
ASPEKTY KULTURY PONAD EPOKAMI	335
Sztuki piękne i architektura. Wybrane zagadnienia	335
Rozważania o estetyce muzułmańskiej	335
Architektura sakralna	341
Od Al-Kaby do meczetu	341
Mauzolea	354
Madrasy	358
Architektura świecka	360
Chany (karawanseraje)	360
Pałace i zamki	361
Kaligrafia	366
Miniatura arabska	372
Rzemiosło artystyczne	374
Uwagi o współczesnej sztuce arabskiej	376
Malarstwo i rzeźba	376
Architektura	384
Muzealnictwo	386
Kultura muzyczna	391
Kultura popularna	403
Senniki	403
„Medycyna prorocka”	408
Magia i czary	411
Wróżbiarstwo	422
Literatura ludowa	425
Proza	425
Poezja	432
O kulturze życia codziennego	433
Zasady ubierania się	433
Prawa i lewa strona: nieco o czystości rytualnej	437
O zachowaniu się przy stole i o kuchni arabskiej	438
Ciało i seks	443
Zakończenie	453
W poszukiwaniu tożsamości	453
ANEKSY	461
Aneks I. Adonis: <i>Ojczyzna, która nie jest ojczyzną</i>	463
Aneks II. Najważniejsze dynastie świata arabskiego	470
Aneks III. Tablica chronologiczna	481
Bibliografia	519
Indeks nazwisk	531